

پایانه فروشگاهی چیست ؟

- نویسنده : حسابدانان
- مدت زمان مطالعه : ۷ دقیقه
- سطح : متوسط
- پیش نیاز : مقاله صفر تا صد سامانه مودیان و پایانه های فروشگاهی
- دسته بندی : مالیات
- تاریخ : ۱۴۰۳ / ۰۱ / ۲۴

---

* فهرست مطالب :

- ۱ - مقدمه
- ۲ - پایانه فروشگاهی چیست ؟
- ۳ - اشخاص مشمول استفاده از پایانه فروشگاهی
- ۴ - انواع پایانه های فروشگاهی
- ۵ - نحوه محاسبه مالیات پایانه های فروشگاهی
- ۶ - جرایم مربوط به پایانه های فروشگاهی
- ۷ - راهنمای ثبت و معرفی دستگاه های کارتخوان در سامانه مالیاتی
- ۸ - سوالی درباره پایانه های فروشگاهی و سامانه مودیان دارید، از حسابدانان بپرسید!

۱ - مقدمه

صندوق فروشگاهی برای اولین بار توسط جیمز ریتتی پس از جنگ‌های داخلی آمریکا اختراع شد. او صاحب یک رستوران در دایتون، اوهایو، در ایالات متحده آمریکا بود، و می‌خواست از سرقت داراییش توسط کارکنان جلوگیری نماید. او مدل ریتتی (Ritty) را در سال ۱۸۷۹ - پس از دیدن یک ابزار که تعداد چرخش‌های پروانه در یک کشتی بخار را می‌شمرد - اختراع نمود. او با کمک برادرش جان ریتتی، در سال ۱۸۸۳ حق امتیازش را به ثبت رساند.

ویلیام بروک برای اولین بار دستگاه پوز یا پایانه فروش (Point of sale = POS) مجهز به میکروکنترلر را در سال ۱۹۷۴ ساخت و در فروشگاه مک دونالد به کار گرفته شد. روی این دستگاه به ازای انواع غذاها، یک کلید مخصوص کار گذاشته شده بود و دارای کلیدهای رقمی برای تعیین تعداد سفارش بود.

اوایل دهه هفتاد شمسی و با شروع صدور کارت‌های بانکی سیستم بانکی کشور دچار تغییر بزرگی شد و مدتی بعد بحث استفاده از پایانه فروش در فروشگاه‌های زنجیره‌ای ایران مطرح شد که قابلیت اتصال به درگاه پرداخت بانکی کشور را نیز داشته باشند.

۲ - پایانه فروشگاهی چیست ؟

به زبان ساده پایانه فروشگاهی وسیله ای است که به واسطه آن فروش کالا و خدمات اشخاص ثبت و از طریق صدور صورتحساب الکترونیکی برای سازمان مالیاتی ارسال می شود.

پایانه فروشگاهی وسیله ای است که همزمان توانایی انجام ۳ کار اصلی را داشته باشد:

۱ - اتصال به درگاه های الکترونیکی پرداخت رسمی کشور

۲ - اتصال به سامانه مودیان

۳ - امکان صدور صورتحساب الکترونیکی

به عبارتی پایانه فروشگاهی سخت افزار یا نرم افزاری است که بتواند به سامانه مودیان متصل شود و اطلاعات مربوط به کلیه تراکنش ها و صورتحساب های الکترونیکی صادر شده را به آن منتقل کند.

وسایلی مثل رایانه، دستگاه کارتخوان (دستگاه پوز) و یا سامانه های پرداخت الکترونیکی حتی تلفن های همراه دیجیتال از انواع متداول پایانه فروشگاهی محسوب می شوند.

دستگاه‌های کارتخوان بانکی یا دستگاه‌های کارتخوان نرم افزاری نیز از مهم‌ترین انواع پایانه‌های فروشگاهی هستند.

درگاه‌های پرداخت الکترونیکی نیز به عنوان یک پایانه فروشگاهی مجازی برای آن دسته از مودیان کاربرد دارد که فروش خود را به صورت آنلاین و غیر حضوری انجام می‌دهند.

برای آشنایی بیشتر با صورتحساب‌های الکترونیکی پیشنهاد می‌کنیم مقاله **صورتحساب الکترونیکی چیست** را مطالعه کنید.

همچنین پایانه فروشگاهی باید امکان اتصال به سامانه مودیان را نیز داشته باشد تا کلیه اطلاعات مربوط به فعالیت مودی از طریق حافظه مالیاتی به سامانه مودیان منتقل گردد و در پرونده و سوابق مالیاتی مودی ثبت شود.

سومین ویژگی مهم پایانه‌های فروشگاهی امکان صدور صورتحساب الکترونیکی است.

صورتحساب الکترونیکی صورتحسابی است که به صورت الکترونیکی و به صورت سیستمی صادر می‌شود.

در بند «ب» ماده ۱ قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان «، پایانه فروشگاهی این چنین تعریف می‌شود:

ب - پایانه فروشگاهی: رایانه، دستگاه کارتخوان بانکی (pos)، درگاه پرداخت الکترونیکی یا هر وسیله دیگری که امکان اتصال به شبکه های الکترونیکی پرداخت رسمی کشور و سامانه مودیان را داشته و از قابلیت صدور صورتحساب الکترونیکی برخوردار باشد.

لازم به ذکر است که مؤدیان به وسیله پایانه فروشگاهی که دارای حافظه مالیاتی و تجهیزات سخت افزاری و نرم افزاری می باشد مبادرت به صدور صورتحساب الکترونیکی می نمایند.

در بند « ث » ماده ۱ قانون پایانه های فروشگاهی و سامانه مودیان « صورتحساب الکترونیکی این چنین تعریف می شود :

صورتحسابی است دارای شماره منحصر به فرد مالیاتی که اطلاعات مندرج در آن، در حافظه مالیاتی فروشنده ذخیره می شود. مشخصات و اقلام اطلاعاتی صورتحساب الکترونیکی، متناسب با نوع کسب و کار توسط سازمان تعیین و اعلام می شود. در مواردی که از دستگاه کارتخوان بانکی یا درگاه پرداخت الکترونیکی به عنوان پایانه فروشگاهی استفاده می شود، رسید یا گزارش الکترونیکی پرداخت خرید صادره در حکم صورتحساب الکترونیکی است.

نکته بسیار مهم در خصوص پایانه های فروشگاهی در حال استفاده این است که بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف بود با همکاری سازمان ظرف

مدت یک سال پس از ابلاغ قانون پایانه های فروشگاهی و سامانه مودیان (یعنی تا تاریخ ۱۱ / ۸ / ۱۳۹۹)، نسبت به ساماندهی دستگاه های کارتخوان بانکی و یا درگاه های پرداخت الکترونیکی اقدام نماید و با ایجاد تناظر بین آنها با مجوز فعالیت و شماره اقتصادی بنگاه های اقتصادی به هر یک از پایانه های فروش، شناسه یکتا اختصاص می دهد. پس از تخصیص شناسه مذکور، کلیه تراکنش های انجام شده از طریق حساب های بانکی متصل به دستگاه های کارتخوان بانکی و نیز درگاه های پرداخت الکترونیکی به عنوان تراکنش های بانکی مرتبط با فعالیت شغلی صاحب حساب بانکی محسوب شده و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است در چهارچوب قانون و مقررات مربوطه، اطلاعات این تراکنش های بانکی شامل مانده اول دوره، وجوه واریزی، وجوه برداشت شده و مانده آخر دوره هر حساب بانکی را در اختیار سازمان قرار دهد که این موضوع بسیار حائز اهمیت و کلیدی است.

در مقاله مالیات دستگاه های کارتخوان به صورت کامل به موضوع کارتخوان ها و نحوه محاسبه مالیات آنها پرداخته ایم.

پس از اتمام مدت مذکور فوق، اتصال دستگاه های کارتخوان بانکی (POS) و یا درگاه های پرداخت الکترونیکی که تعلق آنها به مؤدی معین توسط سازمان امور مالیاتی تأیید نشده باشد، به شبکه پرداخت بانکی کشور ممنوع است.

از مهمترین نکات لازم به ذکر در خصوص پایانه های فروشگاههای این است که بانک مرکزی و حسب مورد کلیه بانک ها و ارائه دهندگان خدمات پرداخت موظف هستند مشخصات بهره - برداران کلیه دستگاه های کارتخوان بانکی (POS) پایانه های پرداخت الکترونیکی را به سازمان اعلام کنند. در صورت تخلف از حکم این ماده، مرتکبان به مجازات درجه شش قانون مجازات اسلامی به غیر از حبس محکوم می شوند.

پادکست مالیات تراکنش های بانکی را بشنوید تا مهم ترین نکات مربوط به مالیات حساب های بانکی را یاد بگیرید.

۲ - اشخاص مشمول استفاده از پایانه فروشگاههای

چه اشخاصی باید از پایانه فروشگاههای استفاده کنند ؟

در پاسخ به این سوال ۲ گروه از فعالان اقتصادی را نام می بریم:

۱ - خرده فروشی ها

۲ - واحد های صنفی که مستقیماً با مصرف کننده نهایی ارتباط دارند.

مطابق آیین نامه اجرائی تبصره ۳ ماده ۱۶۹: منظور از مصرف کننده نهایی اشخاص حقیقی هستند که کالاها و خدمات را برای مصرف و نیاز شخصی خود خریداری می کنند و از آن برای عرضه مجدد به دیگران استفاده نمی کنند.

طبق ماده ۲ قانون پایانه های فروشگاهی:

”خرده فروشی ها و واحدهای صنفی که مستقیماً با مصرف کننده نهایی ارتباط دارند، علاوه بر عضویت در سامانه مؤدیان، موظف به استفاده از پایانه فروشگاهی می باشند. استفاده از پایانه فروشگاهی برای مؤدیانی که مستقیماً با مصرف کننده نهایی ارتباط ندارند، الزامی نیست؛ اما مؤدیان مزبور موظفند کلیه صورتحساب های خود را به ترتیبی که سازمان مقرر می کند، از طریق سامانه مؤدیان صادر کنند.“

خرده فروشان اشخاصی هستند که کالا و خدمات خود را به صورت تکی و خرد به فروش می رسانند و عمده فروش محسوب نمی شوند.

واحدهای صنفی که مستقیماً با مصرف کننده نهایی ارتباط دارند نیز همانطور که از اسمش پیداست اشخاصی هستند که کالاها و خدمات را به اشخاصی می فروشند که برای نیاز شخصی خود خرید انجام می دهند، نه برای معاملات بعدی آن.

همچنین در صورتی که مؤدیانی به دلیل ارائه کالا و خدمات معاف از مالیات بر ارزش افزوده و نیز ماهیت کسب و کار آنها، امکان عضویت در سامانه مؤدیان و صدور صورتحساب الکترونیکی را نداشته باشند، فهرست آن ها به موجب پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و پس از تصویب هیأت وزیران، حداکثر تا پایان دی ماه هر سال برای عملکرد سال بعد توسط سازمان، اعلام خواهد شد.

اشخاص مشمول مکلفند شماره حساب یا حساب های بانکی و شناسه یکتای دستگاه های کارتخوان بانکی (pos) یا دستگاه های پرداخت الکترونیکی مورد استفاده برای فعالیت شغلی خود را به از طریق سامانه مودیان به سازمان مالیاتی اعلام کنند.

ضمناً در موارد استفاده از حساب بانکی یا دستگاه کارتخوان بانکی (pos) یا دستگاه های پرداخت الکترونیکی جدید، اشخاص مشمول مکلفند اطلاعات آنها را بلافاصله از طریق کارپوشه خود در سامانه مؤدیان به سازمان اعلام کنند.

در **پادکست مالیات دستگاه های کارتخوان** در خصوص نکات مهم مالیات کارتخوان ها به صورت مفصل صحبت کرده ایم.

نکته ضروری دیگر در خصوص پایانه های فروشگاهی عبارت است از اینکه در صورتی که به هر دلیل اعم از تعطیلی (موقت یا دائم) و یا انحلال واحد

کسب و کار، بهره‌برداری از پایانه فروشگاهی به‌طور موقت یا دائم متوقف شود، اشخاص مشمول مکلفند مراتب را ظرف مدت ده روز از توقف بهره‌برداری از طریق کارپوشه خود در سامانه مؤدیان حسب مورد به سازمان یا شرکت معتمد ارائه‌دهنده خدمات مالیاتی اعلام کنند.

پیشنهاد مشاهده : محصول رایگان صفر تا موفقیت در مالیات

در نهایت توجه داشته باشید در مواردی که تعطیلی واحد کسبی به حکم مراجع قانونی ذی‌ربط باشد (مثلاً به موجب حکم دادگاه باشد) و یا در موارد قوه قهریه یا بروز حوادث غیرمترقبه (مثل سیل، زلزله و ...) که مبتنی بر علل و جهاتی خارج از اراده اشخاص مشمول باشد و بر اثر آن اطلاع به سازمان ممکن نباشد، اشخاص مشمول تا رفع موانع قهریه مذکور از رعایت مهلت زمانی مقرر در این ماده مستثنی می‌باشند.

لازم به ذکر است در مواردی که از دستگاه کارتخوان بانکی یا درگاه پرداخت الکترونیکی به عنوان پایانه فروشگاهی استفاده می‌شود، رسید یا گزارش الکترونیکی پرداخت خرید صادره در حکم صورتحساب الکترونیکی است و اشخاص مذکور نیازی به صدور صورتحساب الکترونیکی از طریق سامانه مودان ندارند.

همچنین به منظور تسهیل تکالیف مودیان مشمول این قانون، سازمان می‌تواند مؤدیانی که میزان فروش سالانه آنها کمتر از بیست و پنج برابر معافیت موضوع ماده (۸۴) قانون مالیات‌های مستقیم باشد را از صدور صورتحساب الکترونیکی معاف نماید. مأخذ محاسبه مالیات و عوارض مؤدیان مذکور با توجه به میزان فروش آنها در هر دوره مالیاتی و ضربی که توسط سازمان تعیین می‌شود، محاسبه و مالیات آن پس از کسر اعتبار قابل قبول دریافت می‌شود. ضریب مذکور بر اساس نوع کسب و کار، ترکیب اقلام خریداری شده مؤدی که در سامانه مؤدیان ثبت شده و با توجه به نرخ مالیات بر ارزش افزوده اقلام خریداری و فروخته شده مؤدی در چهارچوب آیین‌نامه اجرایی این ماده که ظرف یک‌ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن آن، توسط سازمان تهیه شده و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، محاسبه می‌گردد.

در صورت خرید سایر مؤدیان از مؤدیانی که از معافیت موضوع این ماده، استفاده می‌کنند خریدهای مذکور مبنای محاسبه اعتبار مالیاتی نمی‌باشد و به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی پذیرفته نمی‌شود. همچنین مصرف‌کنندگان نهائی که از مؤدیان موضوع این ماده خرید کنند، مشمول حکم ماده (۱۸) این قانون نمی‌شوند.

۳ - انواع پایانه های فروشگاهی:

نرم افزارهای حسابداری مهمترین نوع پایانه های فروشگاهی رایانه ای هستند که پس از استقرار سامانه مودیان و پایانه های فروشگاهی باید قابلیت صدور صورتحساب الکترونیکی را داشته باشند در غیر این صورت کاربردی در نظام مالیاتی ندارند.

در صورتی که خریداران کالا و خدمات شما فعالان اقتصادی باشند ملزم به استفاده از نرم افزار های حسابداری به عنوان پایانه فروشگاهی خود برای صدور صورتحساب الکترونیکی و ارسال آن به سامانه مودیان می باشید.

دستگاه های کارتخوان بانکی یا دستگاه های کارتخوان نرم افزاری (اندرویدی) نیز از مهم ترین انواع پایانه های فروشگاهی هستند.

در این نوع از پایانه های فروشگاهی صورتحساب هایی صادر می شود که فقط اطلاعات فروشنده در آن درج شده و برای فعالان اقتصادی که خریدار آن ها نیز فعال اقتصادی هستند کاربردی ندارد. یکی از جهات مهم عدم کاربرد برای فعالان اقتصادی عدم استفاده از اعتبار ارزش افزوده آن میباشد، به این دلیل

که در این صورت حساب های صادره از پایانه های فروشگاه های اطلاعات خریدار درج نمیگردد .

در صورتی که فروش شما به مصرف کنندگان نهایی باشد ملزم به استفاده از دستگاه های کارتخوان به عنوان پایانه فروشگاه های خواهید بود.

درگاه های پرداخت الکترونیکی نیز به عنوان یک پایانه فروشگاه های مجازی برای آن دسته از مودیان کاربرد دارد که فروش خود را به صورت آنلاین و غیر حضوری انجام می دهند.

۴ - نحوه محاسبه مالیات پایانه های فروشگاه های

اولین نکته مهم در خصوص مالیات پایانه های فروشگاه های این است که اساسا چنین مالیاتی وجود ندارد.

بلکه مالیات بر درآمد اشخاص است که به وسیله پایانه های فروشگاه های انجام شده و مشمول مالیات بر درآمد خواهد بود.

پس نتیجه میگیریم که پایانه فروشگاه های صرفا وسیله ای جهت شناسایی میزان درآمد اشخاص میباشد .

میزان این مالیات بر اساس میزان سود کسب شده توسط اشخاص می باشد.

اساس مالیات ستانی در ایران بر اساس سود خالص کسب شده می باشد نه میزان فروش و درآمد ناخالص!

در خصوص مالیات مربوط به پایانه‌های فروشگاهی نیز همین قاعده جاری است.

در رسیدگی های مالیاتی نیز اولین اقدام تعیین نوع کسب و کار و فعالیت اقتصادی مودی است. اولاً باید مشخص شود نوع فعالیت شخص صاحب حساب چه بوده و از چه طریقی نسبت به کسب درآمد اقدام کرده است؟

اگر مودی تکالیف قانونی خود را به درستی و در موعد های زمانی مقرر انجام داده باشد میزان درآمد وی پس از کسر هزینه های قابل قبول مالیاتی و معافیت های مالیاتی برابر است با سود مشمول مالیات و این سود در نرخ مالیاتی ضرب می شود.

اگر مایل هستید تا تکالیف قانونی مربوط به خود را بدانید **آموزش رایگان مالیات برای کارفرمایان** را مشاهده کنید.

اگر مودی تکالیف قانونی خود را انجام نداده باشد نیز بعد از بررسی نوع کسب و کار اشخاص و حساب بانکی مشکوک به فرار مالیاتی بر اساس اسناد و مدارک موجود و ضرائب سود فعالیت، سود خالص مربوط به فعالیت انجام شده محاسبه می شود و به عنوان ماخذ محاسبه مالیات در نظر گرفته می شود و سپس در نرخ مالیاتی ضرب شده و مبلغ مالیات را تعیین می کند.

برای اطلاع از ضریب سود انواع فعالیت های شغلی و نحوه محاسبه مالیات انواع کسب و کار ها [اینجا](#) کلیک کنید.

۵ - جرایم مالیاتی مربوط به پایانه های فروشگاهی

همانطور که استفاده از پایانه فروشگاهی به عنوان یک تکلیف مالیاتی محسوب می شود، عدم رعایت مقررات مربوط به پایانه فروشگاهی و عدم انجام تکالیف مربوطه موجب تعلق جرایم مالیاتی می شود.

جرایم مربوط به پایانه های فروشگاهی عبارتند از:

- ۱ - عدم استفاده از پایانه فروشگاهی : ده درصد (۱۰٪) مجموع مبلغ فروش انجام شده بدون استفاده از پایانه فروشگاهی، یا بیست میلیون (۲۰.۰۰۰.۰۰۰)

ریال، هر یک که بیشتر باشد و محرومیت از اعمال معافیت های مالیاتی، نرخ صفر و مشوق های موضوع قانون مالیات های مستقیم در همان سال مالی

۲ - عدم اعلام شماره حساب یا حسابهای بانکی واحد اقتصادی که گردش مالی واحد از طریق آن یا آنها انجام می شود: ده درصد (۱۰٪) مجموع مبلغ فروش انجام شده بدون استفاده از پایانه فروشگاهی، یا بیست میلیون (۲۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال، هر یک که بیشتر باشد و محرومیت از اعمال معافیت های مالیاتی، نرخ صفر و مشوق های موضوع قانون مالیات های مستقیم در همان سال مالی

در خصوص جرائم قانون پایانه های فروشگاهی و سامانه مودیان توجه به نکات ذیل ضروری است:

اولاً: مبلغ جریمه-های ثابت مندرج در این قانون، متناسب با نرخ تورم سالانه بر اساس آخرین اعلام بانک مرکزی، هر سال توسط سازمان اعلام می شود.

ثانیاً: سازمان نمی تواند بیشتر از پنجاه درصد (۵۰٪) جریمه های موضوع این ماده را مطابق ماده ۱۹۱ قانون مالیات های مستقیم مورد بخشودگی قرار دهد.

نکته مهم این که طبق ماده ۲ قانون تسهیل تکالیف موذیان جهت اجرای قانون پایانه های فروشگاهی و سامانه موذیان این اختیار به سازمان امور مالیاتی داده شده است که « تا پایان سال ۱۴۰۳ تا صددرصد (۱۰۰٪) جریمه های موضوع ماده (۲۲) قانون پایانه های فروشگاهی و سامانه موذیان را مورد بخشودگی قرار دهد.»

۶ - راهنمای ثبت و معرفی دستگاه های کارتخوان در سامانه مالیاتی

یکی از تکالیف بسیار مهم دارندگان دستگاه های کارتخوان معرفی دستگاه خود به سازمان مالیاتی می باشد که در ادامه چگونگی انجام این کار را بررسی خواهیم کرد.

مرحله اول (معرفی حساب بانکی) :

۱ - ورود به سامانه <https://register.tax.gov.ir> و درج نام کاربری و رمز عبور و کلمه امنیتی

۲ - ورود به پرونده مالیاتی و انتخاب گزینه ویرایش اطلاعات ثبت نام

۳ - انتخاب قسمت مجوز ها و حساب ها و معرفی حساب بانکی از قسمت الصاق حساب های بانکی تجاری به این پرونده

مرحله دوم (معرفی دستگاه کارتخوان) :

برای معرفی دستگاه های کارتخوان مودیان نمیتوانند خود به معرفی دستگاه ها یا حذف آنان یا حتی جابجایی بین پرونده های مالیاتی خود پردازند .

بعد از افتتاح حساب در زمان گرفتن دستگاه کارتخوان از طریق بانک های رسمی کشور ، حتما میبایست به کد رهگیری پرونده مالیاتی جهت فعالسازی آن دستگاه به بانک مربوطه داده شود .

حال اگر دستگاه کارتخوان شما به هر نحوی به هیچ یک از پرونده های مالیاتی موجود در سامانه شما متصل نبود ، میتوانید با تماس گرفت با پشتیبان های دستگاه های کارتخوان خود مانند : به پرداخت ملت ، پرداخت الکترونیک پاسارگاد، پرداخت الکترونیک سامان، آسان پرداخت پرشین یا سایر صادر کنندگان دستگاه های کارتخوان این امر را انجام دهید .

۷ - سوالی درباره پایانه های فروشگاهی دارید، از

حسابدانان برسید!

پنل مشاوره حسابدانان، به عنوان اولین پنل مشاوره مالی و مالیاتی در ایران آماده پاسخگویی به کلیه سوالات شما در حوزه حسابداری، مالیات، بیمه ، قانون کار و مباحث مربوطه می باشد.

شما عزیزان می توانید سوالات خود را به صورت متنی، صوتی و تصویری مطرح نمایید و ظرف ۲۴ ساعت پاسخ آن را دریافت کنید.

برای ورود به پنل مشاوره و پرسیدن سوالات خود [اینجا](#) کلیک کنید.

[فهرست کامل مقالات](#)